

Universitätsbibliothek Wuppertal

Sexti Julii Frontini, Viri Consularis, Quæ Exstant

Frontinus, Sextus Iulius

Amstelodami, 1661

De coloniis Italiæ: Item provincia Piceni, ex libro Balbi

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1185)

SEXTI
JULII FRONTINI,
V. C.
DE COLONIIS
ITALIÆ:

ITEM
PROVINCIA PICENI,
EX LIBRO BALBI.

Omnia vulgatis castigiora, & coloniis aliquot au-
ctiora, ex membranis nunc primùm edi-
ta, operâ & studio

PETRI SCRIVERII.

SECTI

HELLI FRONTINI

Y C

DE COLONNIS

ITALIAE

ITEM

PROVINCIA PICENI

EX LIBRO BALBI

Omnia vulgaris castigata, et colonis aliquot
etiam, ex monumentis nunc primis
ca, opera & studio

PETRI SCRIBERII

extare
rissim
pauca
num,
queras
pitolum
Tamir
vera, q
& num
& num
qua cur
scia,
Filio ad
arborum
mentis
ille, qu
mereri

Amico Lectori

PETRUS SCRIVERIUS.

NI non aliunde, Lector humanissime, saltim ex splendido Abrahami Ortelii Thesauro Geographico didicisti, opinor, diversum longè à vulgato Frontini de Coloniais exemplar extare manu in membranis scriptum penes virum clarissimum Franciscum Nansium: ut quod colonias non paucas habeat quas frustra apud Raphaëlem Volaterranum, Onuphrium Panuinium, aliisque in libris editis queras. Videlicet Aetium municipium; Alliam, Capitolum, Catium, Forum Livii, Lemomonium, Lubram, Tamirum, oppida: Agrum Armitellum, & loca cetera, quae istinc prolata jam pridem me in praclaro isto & nunquam satis laudato Ortelii opere observasse, & nunc nuper in eo ipso codice membraneo legisse magnâ cum voluptate memini. Nam liber ille, ut scias, diligentissimè aliquot annos à Patre Nansio & Filio adservatus, tenerrimeque habitus, tandem post amborum obitus in meas manus unâ cum aliis monumentis pervenit. De quibus omnibus alias. Nunc ille, quia bellissima occasio est, & de Re litteraria mereri lubet, liberali de causâ manu asseritur, & egre-

egregio publico consecratur : Ne aliquando situ & putrilagine obsitus aut malè pereat , aut rineis blattisque ludibrium debeat. Statueram autem primò excerpere tantum colonias illas, quæ vulgò non extabant : sed cognito multa ibi aliter legi quàm vulgò, mutata derepentè sententiâ totum excudendum dedi. Subjungi quoq^s ex libro Balbi Provinciam Piceni, uti ea in membranis auctior emendatiorque legitur : & cujus crebra mentio in eo, de quo modò loquebar, Thesauro. Quidquid est, viri d. cti, ut spero, obvius ulnis amplexabuntur : nec hanc nostram editionem cum ceteris sigillatim conferre dedignabuntur. Habent & hæc (fateor) sua menda, castigatiora tamen & meliora sunt editis. Cui aliter visum erit, is, velim, hæc à me non tam proponi quàm exponi putet. Vale, Lector humanissime, & quandoquidem merui (præfiscisci hoc dictum sit) fave.

JULII

bent
In ju
gere,
aut fo
Omnit
similit
per in
hoc ju
Erit et
tam d
lesfloce
tas ex
tur. M
pictum
metiri

A
mitib

JULII FRONTINI,
SICULI,

PRÆFATIO.

IN lapidibus finalibus locandis, in limitibus disponendis, in agris metiendis & assignandis, advocatio præstanda est: quamquam diversa sit, & longè inter se discernere debeat.

Prudentiam tamen eandem artifices habere debent qui judicaturi sunt, & qui advocantur, ut præstatores. In judicando autem mensorem bonum virum & justum agere, divisorum fides quærenda est, neque ullâ ambitione aut fordibus moveri, servare opinionem meritis & moribus. Omnis enim artificis veritas custodienda est, exclusis illis similitudinibus quæ falsa pro veris subjiciunt. Quidam enim per imprudentiam, quidam per avaritiam peccant. Totum hoc judicandi gratia hominem artificem exigent egregium. Erit enim æquissimum & in advocationem, & in controversiam de eâdem fide concordare mensoribus. Sed hoc possessores æquo animo ferre non possunt. Nam dum his veritas exposita fuerit, adversus sinceritatem artis facere coguntur. Multa sunt in professione quæ generaliter pro veris subjiciuntur, & quidem quæ specialiter etiam conjecturaliter metiri artifices coguntur.

Aucius civitas priusquam oppugnaretur, ager ejus limitibus est assignatus ex lege Juliâ. Postea defectis his ad
urba nam

urbanam civitatem associandum censuerat Divus Augustus. Nam variis temporibus & adeundis in partibus breves agri sunt assignati. Cujus ratio rei ^a hisdem ^b datur circa oppidum ejus. Sunt enim naturæ locorum quæ vicem limitum servant, sed non per multa milia pedum concurrunt & termini siti sunt pro parte Silicinei, alii ^c Tivortini. ^d Tivortini verò distant à se in pedes CCXL. in pedes CCC LX in pedes CCCXX. in pedes DCC. in pedes DCCC. in pedes MXL. in pedes IC LX. Silicinei verò distant à se in pedes CCXL. CCCLX. CCCLXX. DLXXX. DCXL. DCCXV. Quod si spissiores sunt, riparum cursus servatur, earum tamen quæ non per multa milia pedum concurrunt. Et ne eas ripas sequendas sperares quæ intra corpus agri nascuntur, & una quæque in suo latere decidunt, lex limitum eas prædamnavit. Et ne id aliquando sequamini quod major potestas limitum, rectorum, ripæve non confirmat. Sed si conversationis causæ eas partes inter se custodiendas censuerunt, non ^e rectori imputandum est, sed concurrenti definitioni fides adhibenda est. Quicquid enim viarum, riparum, cavarum, multorum agrorum separandorumve fuerit, primi annium cursus ratione servatur. Pars verò camporum & sylvæ regionis Campaniæ vel Aureliæ antè à Divo Augusto veteranis data fuit. In quâ regione limites maritimi appellantur, ubi non sunt termini lapidei, sed lignei sacrificales, qui ab exordio sunt constituti. Nam postea jussu Imperatoris Adriani vice numerorum limitum termini sunt positi, qui ab uno incipiunt scripturæ numero contineri, utputa, terminus I. terminus II. terminus III. terminus quartus, terminus quintus, & sic usque ad numerum suum vel conclusionem agrorum agri sunt assignati. Quorum mensura licet diversa sit, sed tamen distant à se in pedes c. in pedes CL. in pedes CC. in pedes CCC. in pedes CCCLX. in pedes CCCLXXX. in pedes D. Nam pars agri circa portum est Tyberis, in ju-

geri-

^a A divo Imperatoribus. ^b ostenditur c. o. e. ^c d Tiburtinis
^e rectorum.

geribus est assignata, atque oppidanis tradita, & pro æstimatione ubertatis professionem acceperunt. Media autem pars inter Romam & portum, ^a aptis quidem mensuris est assignata, & stipitibus oleaginis affixis, qui ad numerum ad singulos angulos sunt assignati: quorum palorum loco postea lapides ^b gregales ad suum numerum podisimumque constituti sunt & appositi: à quibus etiam præceptum est ut pali sacrificales renovarentur: Postea variis locis deficientibus veteranis jussu Imperatoris Cæsaris Trajani, agris termini lapidei sunt assignati, qui termini recipiunt mensuram parallelogrammam, distantque à se in pedes cc. dcc. dcccxl. dcccclx. mxx. mcc. mccccxl. mdc. mdcc. mdccc. mdcccc. Ejus enim ^c terræ forma in tabulâ æreâ ab Imperatore Trajano jussu est scribi, quod limitibus normalibus maritimis est assignatum: quomodo & supra ^d hos id quod est juxta portum, in quo terræ omnis ager jugerationis modum collectum habet, sicut & in cæteris nominatur.

Colonia Junonia ^e à Tribus viris est assignata, in quâ limites intercivivi sunt directi. Sed & numero pedaturæ limites sunt constituti in locis quibusdam rivi finales, & cavæ quæ ex pactione sunt assignatæ. Termini autem sunt Silicinei pro parte, & distant à se in pedes ccxl. in pedes ccc. in pedes ccclx. cccxx. cccclxxx. & dc. Cæteri normales rivorum cursus servant.

Colonia Nepensis, eâ lege servatur, quâ & ager Faliscorum Colonia oppidanis est deducta, ante limites qui contra Orientem per recturas deducebantur: Postea ex omni latere sunt extenuati: licet autem omnes agri ad modum jugerationis sint assignati, tamen propter naturas locorum sicuti artifices agrum censuerunt, fecerunt terminos gammatos, riparum & coronarum naturam saxis signantes, & jugæ ^f collium. Sunt & mixti termini, quos pro parte lapi-

Z

deos

a *Adis.* b *gregalis.* c *territorii.* d *ostendi.* e *à Triumviris.* f *jugæ collium sunt emensi.* Terminos autem pro parte l. p.

deos posuerunt; alios ligneos, qui sacrificales appellantur: qui distant à se in pedes cccc. in pedes dc. in pedes dcc. in pedes dccc. in pedes dcccc. in pedes i. Ceteros normales, quorum longitudo per rivorum cursus servatur.

Ager Armetillus, lege Imperatoris Augusti est assignatus, & veteranis quidem adjudicatus, & æstimatione ubertatis legem sunt secuti, ubi termini junguntur tam limitum quam rectorum circa ipsum oppidum, sed extra tertium miliarium lex Casariana operata est in absoluto: ubi termini sunt assignati, qui distant à se alii in pedes icc. alii in pedes MCCCCXL.

Colonia Spoletina lege Juliâ est assignata, in modum jurisdictionis terminis lapideis longis ^a quos emissales vocant, qui distant à se in pedes iccli. iccccxx semis. II. III. quorum eâ lege mensuras servari à nostris ^b iustum est.

Ager Tyberinus in centuriis est assignatus, postea iussu Imperatoris ^c in sexagenos quinos prout occupavit missis: plebe deficiente aliis paucioribus est assignatus, terminis pleropicis, in quâ observatione rationem tantum ostendunt quantum rectorum limitum.

Colonia Ferenticensis, lege ^d Sophroniâ est assignata: sed quod antè limitibus centuriatis fuerat assignata, postea deficientibus veteraneis juxta fidem possessionis est recensita, sed numeris uncialibus termini sunt constituti: id est Silicinei, crassi, longi, qui distant à se in pedes icccc. alii ab aliis duplo longè, id est in pedes icccclxxx. alii in pedes idc. Ceteri, prout natura locorum invenit, positi sunt.

Colonia Grumentum lege Augusti censita est limitibus ^e grecanis, quæ rectorum maritimas & montanas ^f expectant: Postea per Cardines, id est Decumanos & Duodecumanos assignata est, & numerus centuriarum manet, quæ quadrata in pedes iicccc. ^g expectant terminos lapideos, & arcus, vel serias quæ tegulis construuntur: recipiunt

^a semis-

^a Quos semissales. ^b iustum est. ^c Tiberii Casaris prout occupavit missis. ^d Sempronîâ. ^e Gracchanis. ^f spectant. ^g spectant.

a semiffale in pede quadrato: distant à se in pedes cccvii. in pedes ccclxxx. in pedes dc semis: in pedes dcccxl semis: in pedes lxx. Eâdem ratione & *b* Amerinos præparata: pro modo enim jugerationis per numeros est assignata.

Colonia Tarquinos lege *c* Sempronianâ est assignata: cujus agri mensura in Trigono variis locis est collecta. Termini Silicinei sunt apposti, quorum mensura est pedes duos longa, distans à se pedes dcc. alii pede semis longi, distantes à se pedes dcccxl. hoc in locis montanis. Alii juxta naturam loci spissiores sunt, id est, sine mensurâ vel numero podismati sunt in pedes ccxl. in pedes cclx. in pedes cclxxx. in pedes cciii. in pedes cccxl. Nam circa regiones maritimas limites rectos censuerunt, & lapidibus his compactis cursum demonstraverunt: agrum autem convalium ordinariè disposuerunt.

Colonia Fœdaturâ, eâ lege quâ ager Florentinus assignata est: in centuriis singulis jugera habens cc. Termini lapidei: alii saxiales: alii molares crassi semipede, habentes longum Tetrantem: distant à se pedibus *d* centenis, & dccxx. Quod si fuerit crassus acutalis, distat alius alio pedibus cccclx. & ldc. Si verò longus crassus fuerit terminus, pedes lcc.

Legem posuerunt mensores agris limitandis metiendisve, partis Tusciæ prius & Campaniæ & Apuliæ. Variæ autem regiones non habent æquales centurias vel mensuras. In cingulo Florentino, in centuriis singulis sunt pedes cc. Qui cum duxerint Decumanum latum pedes xl. Cardinem latum pedes xx, faciunt centurios limites à Decumano & Cardine, & quintum quemque faciunt in pedes xii. Cæteros verò limites facitò in his limitibus reciprocis ex saxo silice aut molare, ut ne deteriores supra terram: sed pedem facitò crassum, item politum, rotundum. *e* Iteratim dimitto minus pedes duos, ceteros terminos qui in opus eorum sunt, robustos supra terram pedes duos, crassos pedem i.

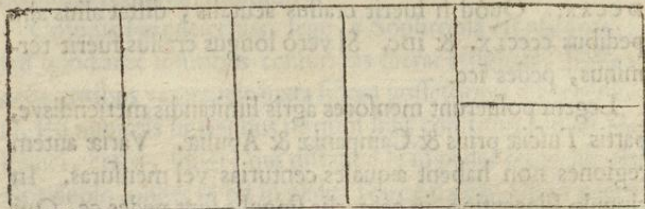
Z 2

in

a Semiffalem pede *g*. *b* Amerinus. *c* Sempronianâ. *d* dc. *e* in terram.

in terram dimittito pedes III, eosque circum calcatos, & scriptos ita ut iussero. Quot subsicivis amplius jugera erunt, pro centuriis procedent: quot subsicivis minus jugera I, id pro dimidiâ centuriâ procedet. Hoc opus omne, arbitratu Claudii Cæsaris, & Marci Antonii, & Marci Lepidi per tres Imperatores actum atque assignatum est.

Colonia Florentina deducta ^a per Tres viros, assignata lege Juliâ centuriis Cæsarianis est in jugera CC. per Cardines & Duodecumanos. Termini ejus rotundi, pedales; & illi distant à se in pedes III cccc. Sunt & medii termini, qui dicuntur Epydonici pede longi & crassi; distantque à se pedes CC. Cæteris proportionibus suâ sunt, & inter se suos limites servant: quos veterani pro observatione partium statuerunt custodiendos, qui non ad rationem vel recturam limitum pertinent, sed ad modum jugerationis custodiuntur: & distant alius alio pedes DC. Quorum limitum cursus nullâ interjectâ distantia in utrasque laterum partes ac territoria current, ut infra monstravi.

Ceretium municipium familia Marii ^b obsidebant: Postea à Druso Cæsare militibus & ipsi familiâ in jugeribus est assignatum. Iter populo non debetur.

Amiternum oppidum muro ductum, ^c à Tribus viris munitum. Iter populo non debetur. Ager ejus militi modico est assignatus, in lacineis & limitibus intercivis.

Ager Lunensis eâ lege quâ & ager Florentinus assignatus est.

^a Per Trium viros. ^b obtinebat. ^c à Triumviris

est. Limites ejus in horam sextam conversi sunt, & ab Occidente plurimum ^a diriguntur. Sunt termini alii qui astant in centuriarum numero positi. Sunt & alii ad recturas linearum monstrandas.

■ Casium oppidum militi regionarii diviserunt. Iter populo non debetur. Nam eidem militi ager ejus in ^b præcenfurâ est assignatus.

■ Frixinona oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus veteranis est assignatus.

■ Forum Popilii oppidum muro ductum. Iter populo debetur pedibus xv. Limitibus Augusteis ager ejus in jugeribus est assignatus: Nam Imperator Vespasianus postea legem suam agrum censeri iussit.

■ Ferentinum oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus peregrinis militibus pro parte in jugeribus & lacineis est assignatus.

Hostensis ager ab Imperatoribus Vespasiano, Trajano, & Adriano in præcisuris, & lacineis, & strigis, colonis eorum est assignatus: Sed postea Severus & Antoninus & Commodus aliqua privatis concesserunt.

■ Neapolis muro ducta. Iter populo debetur pedibus Lxxx. Sed ager ejus ut Syriæ & Palæstinæ à Græcis in jugeribus est assignatus, & limites intercivivi sunt constituti. Inter quos & postea milites Imperatoris Titi legem modumque jugerationis ob meritum acceperunt.

■ Nuceria Constantina muro ducta jussu Imperatoris Augusti. Iter populo debetur pedibus Lx. Ager ejus limitibus ^c Julianis assignatus est: lege Augusti limites assignati: & alibi in absoluto resident.

■ Capite Veruani jugeribus quinis est assignatus à ^d Teberio Cæsare: & termini ^e Teberiani nuncupantur: qui distant à se per pedes Lxx. per pedes Id. alibi per pedes Dccc. per Dc. alibi per Dccxx. Qui termini recipiunt mensuram

Z 3

paral-

^a Dirigunt cursum: termini aliqui ad distinctionem n. p. sunt. ^b præcisurâ. ^c Sullanis. ^d Tiberio. ^e Tiberiani.

parallelogrammam : per pedes LXX. & c. semis. Cæteris limitibus normalibus recturæ concurrentibus.

Colonia Gavis ab Augusto deduci iussa est. Nam ager ejus in absoluto tenebatur : Postea à ^a Teberio Cæsare jugerationis modum servandi causa, lapidum imminentium R. P. loca assignavit. Nam inter privatos gregibus terminos posuit, qui distant à se brevi intervallo, & facillè repperiuntur. Sunt & per recturas positæ interjecturæ, quæ communi ratione Gallorum in jugeribus limitibus intercivis sunt assignatæ : ubi culturarum ceterarum in absoluto est relictum in montibus, & subsicivis quod reges censuerunt. Nam & inter multa hereditaria accepit ejus populus agrum, qui in fundo suo ter vel quater vicenis situs est in jugeribus, & jure ordinario possidetur : sicut Interamne Fluminea, & Interamne Palestina Picenensis.

Cassinus muro ducta lege Triumvirali in jugeribus est assignata. Iter populo non debetur.

Aquinus muro ducta colonia lege Triumvirali deducta. Iter populo debetur pedibus LXXX. Ager ejus peregrinis militibus est assignatus.

Avellinos muro ducta colonia lege Sempronîa. Iter populo non debetur. Ager ejus veteranis est assignatus.

Antium populus deduxit. Iter populo non debetur. Ager ejus in laciniis est assignatus.

Nuceria muro ducta colonia. Divus Augustus eam deduci iussit. Iter populo debetur pedibus LXXX. Ager ejus in jugeribus est assignatus.

Atella muro ducta colonia. Nero Claudius eam deduxit. Iter populo non debetur. Ager ejus per pedes in laciniis & strigis est assignatus.

Alatrinum muro ducta colonia. Augustus eam deduxit. Iter populo non debetur. Ager ejus per centurias & strigas est assignatus.

Aricia

Aricia oppidum: lege Syllanâ est munita. Iter populo non debetur. Ager ejus in præcisuris est assignatus.

Aetium municipium coloniae vel familiae Imperatoris Vespasiani jussu acceperunt: Postea in laciniis ager ejus est assignatus. Iter populo non debetur.

Tamirum oppidum Imperator Adrianus censuit. Iter populo non debetur. Ager ejus in laciniis est assignatus.

Allia oppidum muro ductum: lege Triumvirali ager ejus est assignatus. Iter populo non debetur.

Beneventum muro ducta colonia Concordia: deduxit Nero Claudius Cæsar. Iter populo non debetur. Ager ejus lege Triumvirali veteranis est assignatus.

Bonianum oppidum lege Juliâ milites deduxerunt colonis. Iter populo debetur pedibus x. Ager ejus per centurias & scamna est assignatus.

Bobile oppidum lege ^a Syllanâ est circumductum. Iter populo debetur. Agrum ejus ex occupatione milites veterani tenuerunt in sortem.

Capua muro ducta colonia felix: lege Juliâ jussu Imperatoris Augusti à Viginti Viris est assignata. Iter populo debetur pedibus c. Ager ejus lege ^b Sublanâ fuerat assignatus à Cæsare Augusto in jugeribus: sed postea militibus dividi jussus est pro merito.

Galatia oppidum muro ductum. Iter populo debetur pedibus lx. Coloniae Capuensi à Felice comite cum territorio suo adjudicata hosticâ pugnâ.

Claudium oppidum muro ductum. Iter populo debetur per pedes l. à Cæsare Augusto coloniae Beneventanae cum territorio suo ager ejus veteranis est assignatus: Postea mensuratus limitibus est censivis.

Cumis muro ducta colonia, ab Augusto deducta. Iter populo debetur per pedes lxxx. Ager ejus in jugeribus veteranis est assignatus jussu Cæsaris.

Z 4

Gallis

^a Syllanâ. ^b Sullanâ.

Aricia

Gallis municipium muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus limitibus *a* græcanis antè fuerat assignatus: Postea jussu Cæsaris Augusti militibus est renormatus.

Capitolum oppidum lege *b* Syllanâ est deductum. Iter populo non debetur. Agrum ejus pro merito occupavit miles, & non tenuit: sed postea Cæsar limites reformari jussit pro merito castri.

Lemonium oppidum lege *c* Syllanâ est munitum. Iter populo non debetur. Ager ejus ex occupatione tenebatur: Postea Nero Cæsar tribunis & militibus eum assignavit.

Cacium oppidum lege *d* græcanâ est munitum. Ager ejus veteranis est assignatus. Iter populo non debetur.

Divinos municipium familia Divi Augusti condidit. Ager ejus veteranis est assignatus sine lege.

Efernia colonia deducta lege Juliâ. Iter populo debetur pedibus x. Limitibus Augusteis est assignata.

Frusinona oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus veteranis est assignatus.

Forum Livii oppidum muro ductum. Iter populo debetur pedibus xv. Limitibus Augusteis ager ejus in jugeribus est assignatus: Sed Imperator Vespasianus postea lege suâ agrum censi jussit.

Colonia Volterrana lege Triumvirali est assignata: in centurias singulas jugera cc. Decumanis & Cardinibus assignata: quam omnem divisam, veterani pro parte habuere: in qua limites recipiunt intervalla pedum $\overline{\text{ii}}$ cccc. in quibus centuriis unusquisque miles accepit jugera xxv. & l. & xxxv. & lx. Termini eâ lege sunt constituti quâ superius.

Colonia Capis pro æstimatione ubertatis est assignata: & pro naturâ locorum sunt agri assignati. Nam termini in variis locis sunt appositi, id est in planitie ubi miles portionem habuit. Qui termini distant à se in pedes lxx. lxxx. c. cxx. cxxl. cl. clx. clxxx. cc. ccxx. ccxl. ccc. Si longius na-

a Græcanis. *b* Syllanâ. *c* Syllanâ. *d* Græcanâ.

tura loci tendatur, sunt in pedibus DC. DCC. DCCCXL. DCCCXLI. MXX. MCC. MCCCXL. MD. Cæteris autem locis, vias, cavas, itinera, coronas, sicut ante colonias nominatas exquisita sunt, exsequi oportet: ne id sequaris quod aliqua pars posteriori tempore, pacis decisionive causa inter se censuerunt.

Frabateria muro ducta. Iter populo non debetur. Ager ejus jure ordinario est divisus.

Fundis oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus sub Augusto veteranis est cultura assignatus. Cæterum in ejus jure & in publico residet.

Gavis oppidum lege ^a Syllanâ ^b munitus. Ager ejus militi ex occupatione censitus est. Iter populo non debetur.

Lauro Lavinium lege & consecratione veteri manet. Ager ejus ab Imperatoribus Vespasiano, Trajano & Adriano in laciniis est assignatus. Iter populo debetur pedibus cxx. Ager ejus in jugeribus veteranis est assignatus.

Lanubium muro ductum: colonia deducta est à Divo Julio. Ager ejus limitibus Augusteis pro parte est assignatus militibus veteranis: & pro parte Virginum Vestalium possessioni lege Augustanâ datus fuit: sed postea Imperator Adrianus colonis suis agrum assignari jussit.

Liguris Vevianus & Cornelianus muro ductus Triumvirali lege. Iter populo non debetur. Ager ejus post bellum ^c Augustianum veteranis est assignatus.

Minturnæ muro ducta colonia à Gajo Cæsare. Iter populo non debetur. Ager ejus pro parte in jugeribus est assignatus. Cæterum in absoluto est relictum.

Nola muro ducta, colonia Augusta. Vespasianus Augustus deduxit. Iter populo debetur pedibus cxx. Ager ejus limitibus ^d Sublanis militibus fuerat assignatus: Postea intercisivis mensuris familiæ est adjudicatus.

Z 5

Puteo-

a Sullanâ. b munitum. c Augustanum vel Augusteum. d Sullanis.

1 Puteolis colonia Augusta. Augustus deduxit. Ex uno latere iter populo debetur pedibus xxx. Ager ejus in jugeribus veteranis & tribunis legionariis est assignatus.

2 Preneste oppidum. Ager ejus à Quinquaginta viris pro parte in jugeribus est assignatus culturæ. Cæterum in absoluto est remissum circa montes. Iter populo non debetur.

3 Privernum oppidum, muro ductum; colonia militibus deducta sine colonis. Iter populo debetur pedibus xx. Ager ejus pro parte cultus in jugeribus est assignatus. Cæterum in læcinius vel in absoluto remansit.

4 Surrentinum oppidum muro ductum. Ager ejus ex occupatione tenebatur à Græcis a absconsa ratione Minervæ; sed & circa montes Syrenianos limitibus b Augusteanis pro parte assignatus. Cæterum in absoluto remansit. Iter populo debetur pedibus xv. ubi Syrenæ.

5 Sueffula oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus in jugeribus limitibus intercisivis militibus est assignatus.

6 Sinuessæ oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus in jugeribus limitibus intercisivis est assignatus.

7 Sueffa Aurunca muro ducta, lege Sempronîa est deducta. Iter populo non debetur. Ager ejus pro parte limitibus intercisivis est assignatus.

8 Sora muro ducta: colonia deducta jussu Cæsaris Augusti. Iter populo debetur pedibus xv. Ager ejus limitibus Augusteis veteranis est assignatus.

9 Segnîa muro ducta colonia à militibus & Triumviris munita. Iter populo non debetur. Ager ejus c in præcisuras limitibus Triumviralibus est assignatus.

10 Setia muro ducta colonia Triumvirali lege est munita. Iter populo debetur pedibus xv. Ager ejus in absoluto ex occupatione à militibus tenetur.

Telefia

a Ob consecrationem. b Augusteis vel Augustanâ ut supra in Larinum. c in præcisuris.

Telesia muro ducta colonia à Triumviris deducta. Iter populo debetur pedibus xx. Ager ejus limitibus Augusteis in omnibus est assignatus.

Teanum Syricinum colonia deducta à Cæsare Augusto. Iter populo debetur pedibus LXXXV. Ager ejus limitibus metricis hominibus IIIICL. limitibus Augusteis est assignatus.

Tribula municipium. Iter populo non debetur. Ager ejus limitibus Augusteis in omnibus est assignatus.

Terracina oppidum. Iter populo non debetur. Ager ejus in absoluto est dimissus.

Tusculi oppidum muro ductum. Iter populo non debetur. Ager ejus mensurâ a Syllanâ est assignatus.

Terebentum oppidum. Ager ejus b in præcisuras & strigas est assignatus, post tertiam obsidionem limitibus Julianis. Iter populo non debetur.

Bellitras oppidum lege c Sempronianâ fuerat deductum. Postea Claudius Cæsar agrum ejus limitibus Augusteis censitum militibus assignari jussit.

Lubra oppidum à Triumviris erat deductum: Postea à Druso Cæsare est irruptum. Ager ejus in omnibus est assignatus. Iter populo non debetur.*

Vulturnum muro ductum colonia jussu Imperatoris Cæsaris est deductum. Iter populo debetur pedibus xx. Ager ejus in omnibus est assignatus villarum possessoribus.

Venafrum oppidum Quinqueviri deduxerunt sine colonis. Iter populo debetur pedibus xx. Ager ejus in laciniis limitibus intercivis est assignatus, sed & summa montium jure templorum sunt ab Augusto censita.

Verula oppidum muro ductum. Ager ejus limitibus d græcanis in omnibus est assignatus, & ab Imperatore Nervâ colonis redditus.

Ager a Syllanâ. b in præcisuris & strigis, vel per præcisuras & strigas. c Sempronianâ. d Græchanis.

Ager Carfolis. Iter populo non debetur. Usque ad muros agrum ejus privati possident. Montes possidentur nomine Romano, qui usque ad Sura deficiunt. In quibus montibus positi sunt rotundi termini, juga, limites, rupes, diversa loca arboribus diversis vestita, aquarum divergia, vel unversa positio terminorum. In campis verò statuerunt terminos quadratos cursorios, spatulas vel moetas assignatas, & interjectis locis arcas & monumenta, vel alia testimonia.

Hujc addendæ sunt mensuræ limitum & terminorum, ex libris Augusti & Neronis & Caesarum: sed & Balbi mensuris, qui temporibus Augusti omnium provinciarum formas, & civitatum mensuras compertas in commentarios contulit, & legem Agrariam per universitatem provinciarum distinxit ac declaravit.

EX LIBRO BALBI, PRO VINCIA PICENI

Picenensis item ager determinatur limitibus maritimis & Gallicis, quos dicimus Decumanos & Cardines. Nam eorum delimitatio est per rationem arcarum, vel riparum, vel canalibus, & noverca, quæ tegulis construitur: aliis verò locis per muros, hermulas, macerias, scorpiones, congeries, carbunculos: & variis locis terminos Augusteos. Fit & diversis metallis materiæ lignæ vel saxorum, quorum cursus pedibus $\overline{\text{xx}}\text{cccc}$ fines in Piceno terminantur: licet generaliter requirendum est.

Ager Spoletinus in jugeribus & limitibus intercisivis est assignatus, ubi cultura centuriarum in absoluto est: reliquum in montibus suoque ipso jure censuerunt. Nam & multa loca

ta loca hereditario jure accepit ejus populus: & agrum qui à fundo suo tertio vel quater vicenis situs est in jugeribus jure ordinario possidet: sicut Interamne Flaminia, & Interamne Palestina Piceni.

Ager Lunensis: ager Sentino oppidum, limitibus maritimis & montanis lege Triumvirali assignatus est, & loca ejus hereditario jure populus accepit.

Ager Tolentinus similiter est assignatus.

Ager Anconitanus limitibus a græcanis per centurias est assignatus.

Ager Aufimatis itidem est assignatus.

Ager Firmanus Triumviralibus limitibus in centuriis per jugera est assignatus.

Ager Senigalliensis, & Potentinus, Reginensis, & Paulensis itidem est assignatus.

Ager Asculanus locis variis limitibus intercivis est assignatus, terminis Claudianis est limitatus, & aliis ligneis sacrificialibus, per quorum limitum intervalla distant pedibus lccv. & infra. Cæterum & rivorum tenor finitimus observatur, & ager ejus limitibus est assignatus.

Ager Corneliensis, Trointinatis, Castranus, Aternensis lege Augusteâ b est assignatus.

Ager Adrianus, Nursinus & Falerionensis, & Pinensis limitibus maritimis & Gallicis, quos dicimus Decumanos & Cardines assignantur. Nam eorum delimitatio est per rationem arcarum, riparum, vel canalibus, & noverca, quæ tegulis construitur; aliis verò locis habent muros, macerias, congeries, scorpiones, carbunculos: & variis locis terminos Augusteos, per quorum nomina in Piceno fines terminantur.

Camerina muro ducta. Iter populo non debetur.

Atelica oppidum. Iter populo debetur pedibus LXXX.

Septempeda oppidum. Iter populo non debetur.

Ager

a Gracchanis. b sunt assignati.

a Ager Atteiatum oppidum. Iter populo non debetur. Nam agri eorum tribus limitibus sunt assignati, & in centuriis; per quorum intervalla sunt pedes $\text{ĩcccc. ĩdc. ĩccc. ĩccccc. ĩĩd.}$ Eorum cursus est per rationem arcarum, riparum, canabola, vel novercas; & variis locis terminos Augusteos.

a Ager Atteiatum oppidi. Iter populo non debetur. Nam tribus limitibus assignatus est in centuriis.

F I N I S.

ROBER-